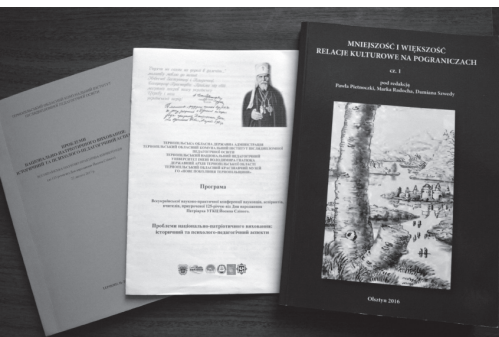

ПУБЛІКАЦІЯ ЗА ПУБЛІКАЦІЄЮ

Науковий пошук завершення не має: за дослідженням відкриваються нові поля ще не звіданого — і пошук продовжується. Тому науковець також не знає творчого спокою: завершена робота виявляється своєрідною преамбулою до наступної, а наступна вказує на прям нових перспективних досліджень. До науковців творчого неспокою належить доктор історичних наук Ірина Скакальська. Перелік наукових публікацій, де вона фіксує результати власних наукових досліджень, постійно поповнюється і поширюється як на вітчизняні, так і на зарубіжні видання та часописи.

У матеріалах Всеукраїнської науково-практичної конференції до 125-річчя від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого "Проблеми національно-патріотичного виховання: історичний та психолого-педагогічний аспекти" в розділі "Патріарх Йосиф Сліпий — приклад служіння народові" опубліковане дослідження Ірини Скакальської "Науково-педагогічна діяльність Й.Сліпого у 1926 — 1945 рр." (у співавторстві з Іриною Швалюк, здобувачем Тернопільського НЕУ). У статті наголошується, що в основі будь-якої системи освіти лежить прийнятий суспільством комплекс цінностей, а також віра в ідеали і переконання, спрямовані на відповідні духовні орієнтири. У цьому контексті важливим є вивчення науково-педагогічної діяльності Йосифа Сліпого. Тим більше, нині відбувається трансформація ідеологічно-світоглядної складової освіти у напрямі європейських стандартів, а християнська стратегія виховання є домінуючою для європейської традиції і відіграє провідну роль у європейському культурно-освітньому просторі. Тому важливо знати уроки минулого, за допомогою яких можна уникнути неефективних теоретичних і практичних підходів до формування цілей і завдань навчально-виховного процесу в сучасному закладі освіти.

Патріарх УГКЦ Йосиф Сліпий відомий не лише як церковний діяч, а й як науковець-педагог, організатор освітньої справи. Основні риси науковця-педагога Йосифа Сліпого автор визначає словами: "Він вважав, що віра і наука йдуть різними дорогами, але мають одну мету — правду. Джерелом правди є Бог. Через науку людина приймає правду ззовні, а через вірування здійснюється внутрішнє сприйняття правди". Це підтверджує, що Й.Сліпий був вдумливим богословом-мислителем і талановитим ерудитом у застосуванні наукового методу. Він наголошував на визначальній ролі освіти та християнського виховання і вважав, що такому підходу альтернативи немає. За нинішніх обставин виникає потреба використання науково-освітнього досвіду Йосифа Сліпого в його органічному поєднанні з новітніми досягненнями сучасної педагогіки та соціальної практики.

У Збірнику наукових праць Інституту історії та міжнародних відносин Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині (Польща) "Меншість і більшість": культурні відносини

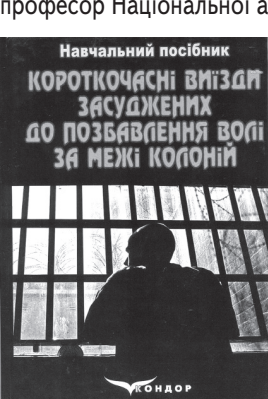
на пограниччі" поміщена стаття Ірини Скакальської "Роль духовенства у розвитку церковно-освітньої справи на пограниччі у міжвоєнний період ХХ ст. (Західна Волинь)". Автор звертає увагу на протистояння прихильників дерусифікації православної церкви з консервативними релігійними діячами, на процес окатоличення православного населення Західної Волині та спроби католицького єпископату захопити сакральні споруди та земельну власність місцевих православних церков, на важливість освітнянської праці православного духовенства на українсько-польському пограниччі та на його взаємодію з польською владою у вирішенні освітнянських проблем. Дослідниця виокремлює думку, за якою саме проросійські настрої консервативної частини духовенства загрожували державності Речі Посполитої. Логічно, що з огляду на це польська влада підтримала український церковний рух за автокефалію, бо це давало змогу перетворювати православних українців на лояльний елемент до урядової політики. Так, у російсько-українському пограниччі ідея українізації православної церкви здобувала певну підтримку зі сторони польської спільноти. Позитивно, що автор використовує фактологічний матеріал Кременця і Кременецького повіту, яким підтверджує свої аналітичні висновки, зокрема щодо зацікавленості духовенства у створенні й організації роботи освітніх закладів і насамперед шкіл для народу.

"Державотворення і помісність Церкви: історичні процеси та сучасні реалії" — надцію проблемою працювали учасники Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю початків українського національно-церковного відродження, яку провела Волинська Православна Богословська академія та до участі в якій долучилися вищі заклади освіти України та Польщі, а також національні духовні інституції, в тому числі духовні навчальні заклади. Серед доповідачів конференції — науковці Київського НУ ім. Тараса Шевченка, Київського НЕУ ім. Вадима Гетьмана, НУ "Острозька академія", Ужгородського НУ, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, Одеського ДУ, Запорізького НТУ, Чернівецького НУ ім. Юрія Федьковича, Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди НАН України, польські вчені з Вармінсько-Мазурського Університету в Ольштині, Католицького Університету ім. Івана Павла II в Любліні, а також богослови з Київської та Волинської православних богословських академій, Дніпровської духовної семінарії.

Нашу академію на такому неординарному науково-богословському форумі представляла доктор історичних наук Ірина Скакальська. Її доповідь "Православна освіта Кременецького повіту (1921 — 1939 рр.)" викликала глибокий інтерес як в науковців, так і в богословів. Дослідження нашого науковця завершується висновком: "У міжвоєнний період на Західній Волині зростає інтелектуальний рівень священників. Це пов'язане з функціонуванням духовних навчальних закладів, з діяльністю громадських організацій, до праці в яких залучалися релігійні представники. Відзначимо, що викладачі та випускники Духовної семінарії у Кременці в короткий термін сформували духовну еліту краю. Небайдужість частини українського православного духовенства до проблем збереження національної культури помітна в семінарському середовищі, учні та викладачі якого певною мірою зберігали і певною мірою відстоювали українські національні традиції". Дана доповідь опублікована в однойменному з темою згаданій конференції Збірнику наукових праць.

У СПЕЦИФІЧНОМУ СЕКТОРІ ПРАВОЗНАВСТВА

Фахівці-юристи, науковці-правознавці отримали оригінальне та практично корисне видання спеціальної правознавчої тематики "Короткочасні виїзди засуджених до позбавлення волі за межі колоній". Книга має формат навчального посібника. Над її змістом працював колектив авторів — відомих теоретиків і досвідчених практиків означеної галузі юридичної науки. Загальну редакцію видання здійснив доктор юридичних наук, професор Національної академії внутрішніх справ України Олександр Колб. Посібник має відповідний Гриф Міністерства освіти і науки. Тут розглянуто основні теоретичні та прикладні проблеми реалізації засудженими права на короткочасні виїзди, висвітлено прогалини у нормативно-правових актах, що регулюють процедуру виїздів, розкрито сутність і значення короткострокових виїздів засуджених за межі установи виконання покарань за міжнародними документами та у законодавстві інших країн. Також детально розглянуто питання підстав і порядку виїзду засуджених за вітчизняним законодавством.

Автори посібника наголошують: хоча система покарань, закріплена у Кримінальному кодексі України, включає 12 її різновидів, однак тривалий час саме позбавлення волі має в Україні найширше застосування. Тому вказаний вид покарання та порядок його виконання неодноразово ставав предметом наукових дискусій із приводу його ефективності та необхідної міри виховного впливу на особу злочинця. Більше того, як наукові розробки, так і практика боротьби зі злочинністю свідчать, що у значній кількості випадків позбавлення волі залишається єдиним ефективним засобом реагування на вчинений злочин. Через

це на теорію кримінально-виконавчого права покладається завдання розробити такий механізм виконання вказаного покарання, який дозволить мінімізувати його негативний вплив на особу.

Даний навчальний посібник є конкретним внеском у розробку та вивчення однієї з важливих проблем системи виконання покарань. Його важливість підсилюється тим, що з означеною проблематикою будуть ознайомлені студенти юридичних спеціальностей, які в майбутньому працюватимуть у цьому специфічному секторі юридичної теорії та практики. Фахівці переконані: правильне та професійно виражене застосування зазначеного інституту кримінально-виконавчого права в Україні спроможне позитивно впливати на засуджених до позбавлення волі, а також стимулювати їх правослужняну поведінку і в кінцевому результаті підвищувати ефективність засобів виправлення і ресоціалізації, що застосовуються до цих осіб. Авторі визнають, що в нашій державі реалізація засудженими права на короткотермінові виїзди за межі виправних і виховних колоній перебуває на неналежному рівні та не відповідає позитивному зарубіжному досвідові. Тому логіка викладу навчального матеріалу в даному посібнику зорієнтована не лише на розкриття означеної проблематики, а й на визначення і вдосконалення шляхів і методів її вирішення.

Над цим завданням працювали науковці Національної академії внутрішніх справ України, Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого, юридичного факультету Ужгородського національного університету, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, Міжрегіональної академії управління персоналом, а також наукові співробітники НДІ вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В.Сташиса, НАПрН України, провідні працівники правоохоронних органів.

Серед авторів посібника — кандидат юридичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних наук Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Віктор Ткачук. Наш науковець висвітлює основні заходи щодо підвищення рівня ефективності і контролю за поведінкою засуджених під час короткотривалого виїзду за межі колонії. Він виходить з того, що фактичне припинення виконання покарання у виді позбавлення волі на період перебування засудженого за межами колонії аж ніяк не вказує на його повне вилучення з кримінально-виконавчих правовідносин. Тому нормативними актами передбачається встановлення певного контролю за поведінкою засудженого через покладання на нього ряду обов'язків та особливих правил поведінки, що в Україні визначається підзаконним актом — Інструкцією про порядок надання засудженим короткочасних виїздів за межі установ виконання покарань. Науковець вважає: ефективність контролю залежить від реальності перевірок дотримання засудженим визначених правил і заборон, від реальності притягнення до відповідальності за виявлені порушення, що може бути забезпечено відповідною системою контролю, яка включає структуру (цілі, об'єкт, предмет і суб'єкт контролю), механізм (методи, засоби і форми контролю) і власне процес контролю. Важливою є думка про необхідність удосконалення вітчизняного законодавства щодо цієї специфічної сфери правознавства.

НОВА КНИГА ПРО СТАРУ ВОЛИНЬ

Побачило світ чергове видання кандидата історичних наук, доцента Володимира Собчука "Історична Волинь. Північний Захід України в регіональному та локальному вимірах минулого", яке рекомендувала до друку Вчена рада Кременецько-Почаївського ДІАЗу, а рецензували відомі вчені-історики, доктори історичних наук, професори Л.В.Войтович і П.М.Кулаковський.

У дослідженні йдеться про формування території краю, про одну з наймогутніших середньовічних оборонних твердинь, про історію місцевих аристократичних родів, про функціонування окремих осередків культурного життя та інше. Автор стверджує: "Минуле Волині позначене інтенсивними процесами суспільного життя в усіх його проявах: тут найраніше зародилася й найдовше існувала середньовічна українська державність, зав'язалися латифундії впливових свого часу кланів магнатерії, раніше почалися й швидше протікали ранні урбанізаційні та інші модернізаційні процеси, діяли крупні релігійні та культурно-освітні осередки, окремі з яких не тільки дожили до наших днів, а й досить помітні на сучасній карті".

Такий підхід науковця до обраної тематики дослідження обумовив змістову структуру книги: динаміка волинської території за період з IX по XX століття; забудова та функціонування Кременецького замку як однієї з основних оборонних споруд регіону; поземельні відносини знаті з князівськими титулами; реєстри документів архіву князів Острозьких; Почаївський монастир і народна освіта; соціокультурна топографія Кременця в останній третині XVIII — на початку XIX століть; єврейські громади на Південно-Західній Волині у той же період, а також (що зрозуміло й оправдано) автор віддав належне рідному селу Лідихів. Книга збагачена низкою важливих додатків, ілюстрованого і текстового характеру. Вказано використані історичні джерела та дослідження. Пропонується широкий показчик географічних назв.

Презентували книгу у читальному залі бібліотеки Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Функції модераторів виконали колеги автора по кафедрі української філології та суспільних дисциплін, доценти Олександр Соловей та Інна Воляннюк. Після виступу Володимира Собчука слово про його науково-дослідницьку та публіцистичну діяльність сказали кандидати історичних наук Галина Сеньківська, науковий працівник Кременецько-Почаївського ДІАЗу Віталій Галішевський, директор Почаївського історико-художнього музею Алла Алімова, директор Кременецького медичного училища ім. Арсена Річинського, кандидат медичних наук Петро Мазур, громадський діяч і краєзнавець Валерій Левченко. Директор Кременецько-Почаївського ДІАЗу Вадим Микулич, головний редактор газети "Замок" Анатолій Багнюк, секретар Кременецької міської ради Галина Мельник, ректор академії, професор Афанасій Ломакович.

Всі виступаючі схилились у двох позиціях: у високій оцінці "Історичної Волині" Володимира Собчука та в переконанні щодо нового наукового до-робку автора з царини історії нашого краю.

